

Magyar bélyegek 2009

150 ÉVE SZÜLETETT BÁNKI DONÁT

A Magyar Posta alkalmi bélyeg kibocsátásával köszönti Bánki Donát születésének 150. évfordulóját.

Bánki Donát (Bakonybánk, 1859. jún. 6. – Budapest, 1922. aug. 1.) gépészmérnök, feltaláló, egyetemi tanár, az MTA levelező tagja.

A budapesti Műegyetemen szerzett gépészmérnöki diplomát, majd szerkesztőmérnökként az iparban helyezkedett el (MÁV gépgyár, majd Ganz-gyár). Az egyetemen 1879–80-ban a műszaki mechanika tanszéken tanársegéd volt, majd 1899-től haláláig a hidrogépek, kompresszorok és gőzturbinák szerkezettanának professzora.

Munkássága szorosan összekapcsolódott Csonka Jánoséval, akivel 1890-re kifejlesztették az ún. Bánki-Csonka motort, amely a Ganz-gyár nemzetközileg is versenyképes terméke volt. 1893. február 11-

én Csonka Jánossal szabadalmaztatták a fűvókás benzinkarburátort (porlasztót), megelőzve ezzel a külföldön általánosan úttörőnek tartott Wilhelm Maybachot. 1894-ben szabadalmaztatta az első nagynyomású robbanómotort, a saját korában méltán világhírű Bánki-motort, amelynél a robbanókeveréket a hengerbe porlasztott vízzel hűtötte le, s ezzel a motor hatásfokát korábban nem remélt mértékben sikerült fokoznia. (Mind a kompresszió-növelés, mind a vízbefecskendezés elsőként Bánki által tisztázott elvét később is alkalmazták, bár a Bánki-motor elterjedését a néhány évvel később megjelent Diesel-motor megakadályozta.) Az általa 1917-ben feltalált Bánki-turbina új utakat nyitott a törpe vízierőművek fejlesztésében. 1918-ban nagyszabású tervet dolgozott ki a Vaskapu vízierjének hasznosítására.

Írásaiban főként a gázmotorok elméletével, a gőzturbinák és hidrogépek szerkezeti alapelveivel foglalkozott. A Pallas Nagy Lexikona szerzőinek egyike volt 1893-tól.

Halála után a vízturbináért (1926) az MTA nagyjuttalmával tüntették ki. Nevét több oktatási intézmény illetve a 131763 Donátbánki kisbolygó is viseli. Emlékére a Gépipari Tudományos Egyesület 1955-ben három fokozatú, díjazással egybekötött, évenként kiosztott műszaki kitüntetést alapított. *Forrás: <http://hu.wikipedia.org>*

A bélyegképen Bánki Donát portréja, valamint néhány találmánya látható. Az alkalmi borítékon Bánki találmányaiból készített montázs szerepel, az alkalmi bélyegzőn a mérnök-feltaláló elmaradhatatlan kellékei közül a körző és a vonalzó a főmotívum.

SO

Megrendelési cikkszám: 2009150010011 (bélyeg) - 2009150060012 (FDC)

Megjelenési időpont: 2009. június 5.

Gyártó nyomda: Állami Nyomda

Tervezőművész: Vidák Zsolt

Perforációs méret: 45 x 29,16 mm, 50 bélyeg/ív

A bélyeg. 300.000 példányban jelent meg.

További információ: belyeg@posta.hu

Megrendelés: philately@posta.hu

www.posta.hu